

Nr 11

November 2007

# TRAFIKE

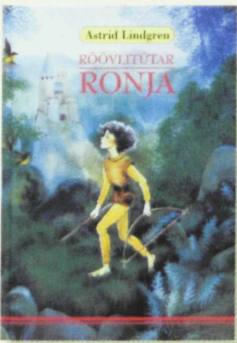
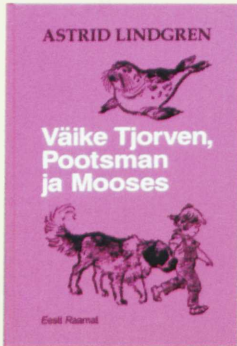




WWW.LASTEKAS.EE



WWW.TAHEKE.DELFI.EE



**N**ovembrikuus on rändlindudel viimane aeg lõunasse lennata. Ja mitte ainult lindudel – ka Tähekeese esikaanel on kujutatud suuremat sorti turistide parve, kes külmade saabudes samuti ihkavad reisida soojale maale.

Nagu eelmiselgi aastal, lahkuvad Eestimaalt ka kured Alfred, Manfred, Salfred, Janfred, Balfred, Vanfred, Galfred ja Danfred. Teele, teele kurekesed! Ees ootab Egiptimaa oma palmide ja krokodillidega!

Aga viimasel hetkel liitub lindudega veel keegi. See pole hoopiski mitte kurg, vaid üks pisike paks onkel, kellel on propeller pükste külge kinnitatud. Muidugi pole onkli nime sulle vaja kaks korda ütelda. Kuid kured on väga üllatunud. Esimesena avab noka parve lobamokk Janfred.

### Mida Janfred ütleb?

Saada oma vastus enne 20. novembrit meiliaadressil taheke@taheke.ee või lahtisel postkaardil aadressil Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn.

Vastusele lisa **kindlasti** oma nimi, vanus ja aadress!

Parimatele vastajatele on auhinnaks Tähekeese sussikott ja Astrid Lindgreni raamatud „Röövlitütar Ronja“ ning „Väike Tjorven, Pootsman ja Mooses“.



**Oktoobrikuu jutumullimängus** pidi nuputama, mida ütlevad Juhansonid, kui kass Peeter end järjekordset „Kodu keset linna“ seeriat vaatama sätib.

### Võiduvastused:

Emä ütleb: „Näed, isa, isegi Peeter teab, et televiisoris on paremad seebid kui see sinu vahutav tükk seal vannitoas!“

Laura Klesment (9 a), Tallinn

Juhansonid ütlevad: „Hei, Pets! Sa võiksid sinna seriaali kandideerida, staaritsemine on sul juba täiega käpas!“

Erki Koks (9 a), Tallinn

### Ergutusauhind:

Emä ütleb: „Kass vaatab kassiekraani, võime rahulikult sõitma minna!“

Mia Niin (5 a), Tartu

Laura saab auhinnaks „Kodu keset linna“ maitsetaimede poti, sama sarja kleepekad ja Tähekeese sussikoti. Erki saab Hoolaboola mütsi, „Kodu keset linna“ kleepekad ja Tähekeese sussikoti. Ergutuspreemiaks läheb Lotte lauamäng, komplekt TV3 kleepse ja Tähekeese sussikott.

**Palju õnne!** Kõik auhinnad saab kätte posti teel!

Joonistanud Hillar Mets



# SISUKORD

Isemoodi isadepäevakontsert <i>Piret Raud</i> .....	4
Luuletused <i>Wimberg, Ilmar Trull</i> .....	6
Mailill ja Ülane mängivad Külmapoisiga <i>Tiia Toomet</i> .....	8
Maailma parim lastekirjanik <i>Krista Kumberg</i> ....	10
Viktoriin <i>Ilona Martson</i> .....	12
Raamat	
Kust tulid Pipi, Karlsson ja Vahtramäe Emil? ..	13
Post .....	14
Meisterdus	
Hobune ja ratsanik <i>Mari Viik</i> .....	15
Jubejuttude võistlus .....	17
Nali.....	18
Arva ära! .....	19

## TÄHEKE

SA Kultuurileht lastejakiri  
ASUTATUD JAANUARIS 1960 • ILMUB KORD KUUS

Toimetuse aadress:  
Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn  
[taheke@taheke.ee](mailto:taheke@taheke.ee)  
Telefon 646 3697

Peatoimetaja Ilona Martson  
Kunstiline toimetaja Priit Rea  
Makett Dan Mikkin

Tähekest saab tellida otsekorralduslepinguga  
[www.tellimine.ee](http://www.tellimine.ee)  
telefon 666 2535

Esikaane on joonistanud leedu kunstnik Kestutis Kasparavičius.

TÄHEKEST TOETAB EESTI KULTUURKAPITAL



## VÕISTLUS „MAA VÄRVID”

Kõiki noori kunstnikke vanuses 3–18 aastat kutsutakse osa võtma laste iga-aastasest rahvusvahelisest joonistusvõistlusest „Maa värvid”. Võistluse teemadeks on „Muinasjutulised aastaajad”, „Loomade maailmas...” või „Fantaasia...”.

Kunstitöid endavalitud tehnikas soovitakse joonistusmaterjalil A3 või A2 formaadis. Töö teisel poolel peab trükitähtedega olema märgitud töö pealkiri, autori nimi ja vanus, täpne kodune aadress ja telefon, kooli või kunstistuudio nimi ja telefon ning õpetaja nimi ja telefon.

Töid oodatakse 31. detsembrini 2007 aadressil MTÜ Russki Dom, Liivalaia 9-611, Tallinn 10118, Eesti.

Hindamine toimub igas vanuses eraldi ning igal aastal autasustatakse umbes sadat last.

Infot võistluse ja selle tulemuste kohta leiate meedias ja koduleheküljelt [www.maavarvid.ee](http://www.maavarvid.ee). Võitjate autasustamine ja parimate tööde näitus toimub 2008. a veebruaris.



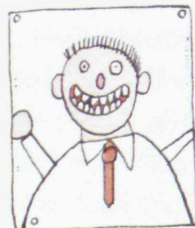
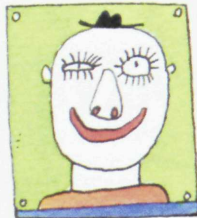
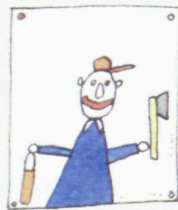
Joonistanud Anja Loginova (7 a)

## KOHT EMMELE JA PÖNNILE

Kallis pisipõnn! Teisipäeva või kolmapäeva hommikul võta emme käekõrvale ja tulge koos arengu keskusesse Avitus Tallinnas Kadaka teel. Siin saavad emmed omavahel juttu ajada ja põnnid mängida. Mõnikord teeme koos süüa või harjutame kandelinade sidumist. Emade ja tulevaste emade tugirühma ning emade stressirühma kohta võib emme pike-malt lugeda internetis aadressil [www.avitus.ee](http://www.avitus.ee) või küsida rühmajuhtidelt telefonidel 5669 6105 (Anneli), 503 4712 (Katrin) ja 518 3135 (Anu). Rühmades osalemine on tasuta.



Joonistanud Karl Erik Laas



Piret Raud

# ISEMOODI ISADEPÄEVAKONTSERT

Ühel päeval, kui lapsed pärast päevaund rühma-  
toas õhtueinet sõid, teatas kasvataja Katrin pidu-  
likult:



„Reedel ootab lasteaed kõiki isasid meie isa-  
depäevakontserti kuulama. Pühapäeval on isa-  
depäev ja selle puhul me näitame neile, mida me  
kõik siin õppinud oleme ja kui ilusasti me laulda  
oskame. Ja tantsida. Ja Karl Ferdinand võiks  
isadele natuke klaverit mängida.”

„Minu isa ei saa tulla,” ohkas Karl  
Ferdinand. „Ta käib Tallinnas tööl ja tu-

leb koju laupäeval. Aga klaverit võin ma muidugi  
ikka mängida. Teistele isadele.”

„Mitte minu isale,” ütles Reelika. „Paps on  
Soomes. Ta on seal bussijuht. Koju tuleb paps al-  
les järgmisel laupäeval.”

„Minu isa on Norras,” ütles Ann. „Ta ehitab  
seal norrakatele maju ja tuleb koju jõuludeks.”

„Minu isa tuleb ka alles jõuludeks,” teadis  
Chris. „Ta on Afganistanis ja valvab seal rahu.”

„Aga minu isa läks Indiasse ühe onu Sai-Baba  
juurde. Emme üldse ei tea, millal ta tuleb. Jõulu-  
deks vist mitte, issi ütleb, et jõulud on jama,” rää-  
kis Indra. „Kas emme ei või issi asemel tulla?”

„No ei! Pigem siis juba vanaisa,” lausus kas-  
vataja Katrin rangelt. „Las isadepäev olla ikka  
isade ja vanaisade päev. Las neil olla ka üks päris  
oma päev, kus me neile tähelepanu pöörame ja  
ütleme, et nad on meile kallid!”

„Taat elab ju Võrumaal,” muretses Indra. „Tal  
on lehmad, keda on vaja iga natukese aja tagant  
lüpsta, tema küll tulla ei saa. Issi lehm on ka prae-  
gu taadi lüpsta.”

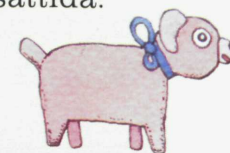
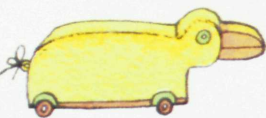
„Ja minu vanaisa on Soomes, täpselt nagu  
paps. Ta juhib kah bussi,” pomises Reelika.

„Mul pole üldse vanaisa,” kurvastas Chris.  
„Mõlemad surid ammu aega tagasi ära.”

„Siis on nad ju luukered!” naeris Karl Fer-  
dinand.

„Kutsu aga kutsu luukered kontserdile!” itsi-  
tas Reelika.

„Lõpetage kohe need rumalad jutud!” pa-  
handas kasvataja Katrin ja käskis lastel end pä-  
rastlõunaseks õueminikuks riidesse sättida.



Kui lapsed õhtul emadele isadepäevakontserdist rääkisid, muutusid need väga murelikuks. Nad kogunesid lasteaia taha parkimisplatsile nõu pidama. Asi oli tõesti tõsine: laste isad olid kõik kuskil kaugemas kohas tööl või muidu välismaal ja näiteks Pille Piial polnudki üldse isa. Vanaisad aga elasid enamasti maal või teistes linnades. Mida küll teha?

Emad arutasid mitu tundi tekkinud olukorda, kuni Anni emale tuli hea mõte:

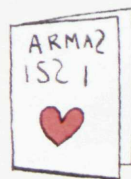
„Maskeerime ennast isadeks! Paneme mees-teriided selga ja valevuntsid ette! Kasvataja Katrin ei oska niikuinii midagi kahtlustada, sest ta pole laste isasid varem näinud. Isad on ju kogu aeg kuskil ära olnud.”

Mõte meeldis kõigile emadele ja lastele sedavõrd, et reedesel pärastlõunal istuski lasteaia saalis pinkidel seltskond veidi lohvakatesse ülikondadesse rõivastatud onusid, keda lapsed itsitades issideks kutsusid.

Emmedega ei sarnanenud need onud mitte üks raas, selle eest olid emad juba hoolitsenud. Reelika ema varjas oma pikki krussis juukseid naljaka viltkaabuga, Chrise ema oli endale kuskilt roheline paruka hankinud, Indra ema oli oma pealae täitsa kiilaks ajanud ja kandis päikesepriile ning Karl Ferdinandi ema oli endale jõulutaadi habeme ette kleepinud.

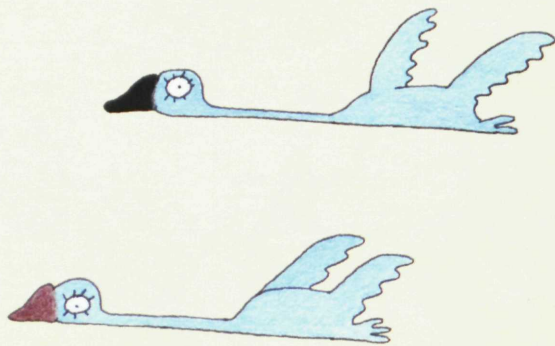
Siis algas kontsert. Lapsed laulsid ja tantsisid. Reelika ja Ann lugesid luuletust. Karl Ferdinand mängis klaverit. Kõik sujus ilma ühegi viperuseta. Onud noogutasid muusika taktis päid ja plaksutasid rõõmsalt iga etteaste järel.

Joonistanud Piret Raud



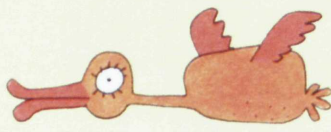
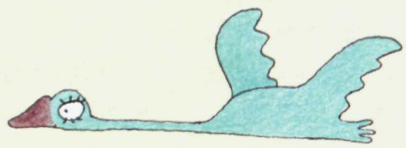
Kasvataja Katrin lausa õhetas heameelest. Nii soliidsed isad! Nii sümpaatsed! Nii vaoshoitud ja viisakad! Milline suurepärane kordaläinud üritus!

Ainult Hendriku isa, kes istus saali tagumises nurgas, tundis end ebamugavalt. Kõik emad olid end naljakateks härrasmeesteks riietanud, vaid tema oli ainus, kellest sai kohe aru, et ta on Hendriku isa. Laupäeval on mardipäev, miks küll talle polnud keegi öelnud, et see siin on tegelikult mardipäevapidu?



Wimberg  
**MEIE ISSID**

- MEIE ISSIDEL ON MOBIILTELEFON.
- SEST KOGU AEG ON VAJA KÄTTESAADAV OLLA.
- MEIE ISSIDEL ON LÄPAKAS.
- SEST KOGU AEG ON VAJA INTERNETTI PÄÄSEDA.
- MEIE ISSIDEL ON ALATI VÄHE AEGA.
- SEST KOGU AEG ON VAJA TÖÖD TEHA.
- MEIE ISSIDEL ON ALATI PALJU TÖÖD.
- SEST RAHA EI KASVA PUU OTSAS.
- MEIE ISSIDEL ON ALATI VÄHE RAHA.
- SEST VÄLJAMINEKUD ON SUURED.
- MEIE ISSIDEL ON SUURED VÄLJAMINEKUD.
- SEST ME TARBIME JA KULUTAME ROPPUMOODI.
- MEIE ISSIDEL ON PALJU KOHUSTUSI.
- SEST KEEGI PEAB JU KÕIK VAJALIKU ÄRA TEGEMA.
- MEIE ISSIDEL ON ALATI TUJU PAHA.
- SEST ÜLEMUS POLE RAHUL JA EMME ÜTLES KA HALVASTI.
- MEIE ISSIDEL ON ALATI NÄRV MUST.
- SEST SEE KÕIK – JA HARVA TEEB KEEGI PAIGI.



Ilmar Trull  
**NALI HABEMEGA**

MASINAGA ISA AJAB  
HABET ÄRA, MAJA KAJAB.

PARDEL PINGSALT PLÄRISEB,  
RAADIO KAASA SÄRISEB.

VISA MEES ON MEIE ISA,  
AGA HABE ON KA VISA.

HABE TAGASI ON HOMME.  
TAL ON SISKE\* KIUSLIK KOMME.

*\*siske- selline*



## Ilmar Trull MARDID MAJAS

HANED LÄINUD, HALVAD ILMAD,  
KURED LÄINUD, KURJAD ILMAD.  
PARDID LÄINUD, MARDID KODUS,  
UKSE TAGA HANERODUS  
ESITAVAD KURBI PALU  
VARVASTEST, MIS TEEVAD VALU.  
VARVASTEL ON KÜÜNED KÜLMAD,  
MARTIDEL ON MÄRJAD SILMAD.

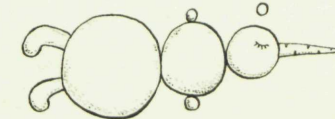


## Ilmar Trull NOVEMBER

LÄINUD HANED, LÄINUD PARDID,  
LUIGED LÄHVAD – LUMI TAGA.

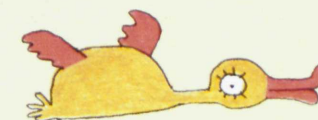
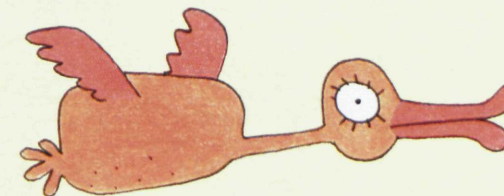
JUBA JOOKSU PISTSID MARDID.  
MEELETUMA MÜDINAGA  
KADRID AJAVAD NEID TAGA.

LUIGED  
LÄINUD,  
LUMEMEMMED  
TAGA!



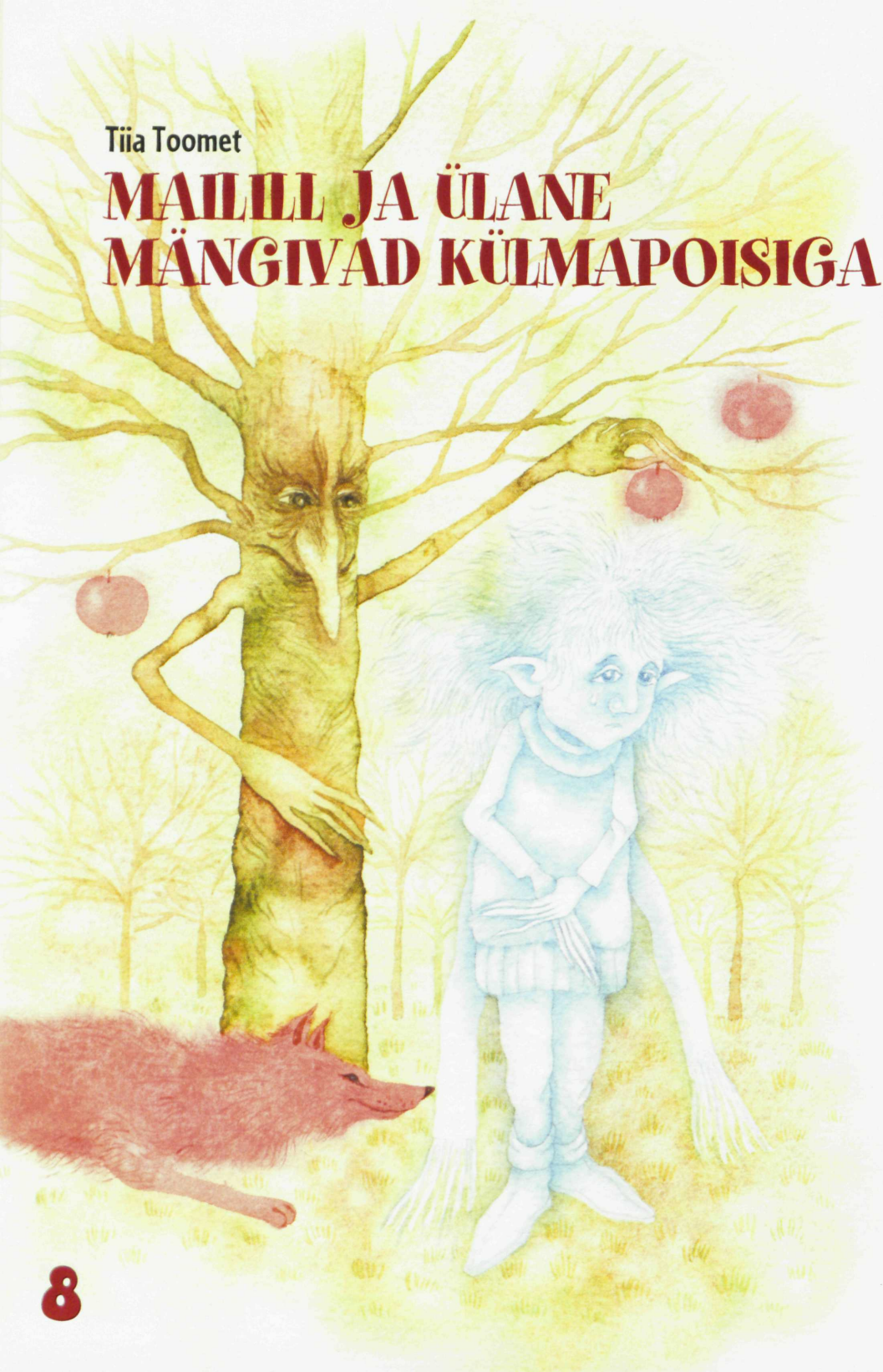
## Ilmar Trull KADRID KÄIMAS

MEIE MAJA KORIDORIS  
ÄSJA MART MEILT KOMMI NORIS.  
MARDID LÄINUD, KADRID PLATSI,  
TREPIKOJAS JUUKSED PATSI  
MÜDISTAVAD USTE TAGA.  
KAVAL MAJARAHVAS AGA  
NAABERMAJAS NÄNNI LANDIB,  
KUNA KA ON KADRISANDID.



Tiia Toomet

# MAILILL JA ÜLANE MÄNGIVAD KÜLMAPOISIGA



Lund veel ei olnud, aga hommikul oli maa kahutanud.

Mailill ja Ülane jooksid õue. Värvilised lehed puude all olid muutunud pruuniks ja krõbisesid. Lompidele oli ööga tekkinud jääkirme. Mailill ja Ülane astusid jää katki – pröks! See oli tore.

Korraga näpistas keegi Ülast põsest.

„Ai!” ütles Ülane.

Siis näpistas keegi Mailille sõrmeotstest.

„Ai!” hüüdis Mailill.

Nüüd näpistas keegi Ülast ninast.

„Ai-ai!” hüüdis Ülane.

Mailill ja Ülane vaatasid ringi, – kes see küll on, kes neid näpistab? Nad nägid puu tagant piilumas Külmapois-si. Külmapoiss oli üleni valge, peaaegu läbipaistev, sõrmed olid tal aga pikad ja peenikesed, just nagu jääst tehtud.

„Miks sa meid kiusad?” küsis Mailill Külmapoisilt.

„Sa oled paha poiss, me ei mängi sinuga!” ütles Ülane.

„Me lähme tuppa. Ole siis üksinda õues, kui tahad,” kinnitas Mailill.

Mailill ja Ülane läksidki tuppa. Piilusid aknast. Külmapoiss seisis õues puu taga, üksi ja kurb. Just nagu pisarad oleksid voolanud mööda ta nägu.

„Lähme õige õue tagasi,” ütles Ülane.

„Lähme, jah,” nõustus Mailill. „Aga paneme enne endale midagi selga.”

Mailill ja Ülane panid karupüksid jalga, kampsunid selga, mütsid pähe, sallid kaela, kindad kätte ja läksid õue.

Külmapoiss tuli puu tagant välja. Ta uuris tüdrukute riideid, katsus käega Mailille kampsunit ja Ülase salli, aga ei näpistanud enam. „Hakkame mängima,” ütles Külmapoiss.

„Mängime kulli,” pakkus Mailill.



Külmapoiss ja Ülane jooksid eest ära ja Mailill hakkas neid taga ajama. Pärast ajas Külmapoiss omakorda Mailille ja Ülast taga. Mailille ja Ülasele hakkas joostes päris palav.

Nad võtsid salli kaelast ja kindad käest ning panid taskusse.

„Mängime nüüd keerukuju,” ütles Ülane ja võttis Külmapoisi käest kinni, et teda keerutada. Külmapoisi käsi oli jäiselt külm. Ülane karjatas ja tõmbas oma käe lahti.

„Miks sa nii külm oled?” tahtis Ülane teada.

„Ma olen ju Külmapoiss,” seletas Külmapoiss. „Ma pean kõik külmaks tegema, enne kui lumi maha sajab. Kui maa on külm, siis ei sula lumi ära ja teie saate suusatada ja kelgutada.”

„Aga miks sa meid ennist näpistasid?” küsis Mailill.

„Et teile märku anda, et on aeg soojemad riided selga panna. Te tulite ju toast välja päris paljalt.”

„Ah sellepärast,” noogutasid Mailill ja Ülane ning panid salli kaela ja kindad kätte tagasi. Ülane keerutas nüüd uuesti Külmapoissi ja läbi kinda ei tundunudki ta käsi enam külm. Mailill, Ülane ja Külmapoiss mängisid veel natuke aega, siis tüdinesid tüdrukud ära ja otsustasid tuppa tagasi minna.

„Võtke mind ka ühes, siis saame toas edasi mängida,” palus Külmapoiss.

Aga tuppa Mailill ja Ülane Külmapoissi siiski ei lasknud, vaid panid ukse enda järelt kõvasti kinni. Toas oli mõnusalt soe, Mailill ja Ülane võtsid õueriided seljast ja lehvitasid Külmapoisi läbi akna.

Külmapoiss lehvitas vastu, ajas põsed punni ja puhus Mailille ja Ülase aknaklaasile jäälilled.





# MAAILMA PARIM LASTEKIRJANIK

**14. novembril täitub sada aastat Astrid Lindgreni sünnist, kes on Pipi Pikksuka, Karlssoni, Bullerby laste, meisterdetektiiv Blomkvisti ja paljude teiste võrratute raamatukangelaste looja.**

Oled sa mõelnud, missugune peaks olema hea raamat? Seda küsiti kord ka Astrid Lindgrenilt. Tema ütles: "Hea raamat peab olema justkui haug. Terav ja terane nina, siis paras tükk söödavat liha ja lõpuks laksuv saba." Lindgren ise on neid

terase nina ja laksuva sabaga raamatuid nii palju kirjutanud, et võime teda vabalt Karlssoni kombel maailma parimaks lastekirjanikuks arvata.



## Elu nagu Bullerbys

Näsi talu peremehel Samuel August Ericssonil ja tema naisel Hannal sündis 1907. aasta 14. novembril tütar. Talle pandi nimeks Astrid Anna Emilia. Vend Gunnar oli õest aasta vanem. Mõne aasta pärast sündisid veel Stiina ja pesamuna Ingegerd, keda vanemad lapsed kantseldasid nagu Bullerby Kerstinit.

Neljalapselises peres polnud mängukaaslastest puudust. Gunnar oli poisi ja vanima lapsena kamba juht justkui Bullerby Lasse. Astrid püsis truult tema kannul ja väiksemad õed löid vapralt kaasa. Seltsi võeti karjaku Edit ja pastori tütre tütar Anne Marie.

"Me muudkui mängisime ja mängisime, oli päris imelik, et me ennast surnuks ei mänginud. Ronisime ahvidena mööda puid ja majakatuseid, hüppasime alla lauavirnadelt ja heinakuhjade otsast, nii et soolikad põrusid. Meie lapsepõlv oli tavatult vaba näägutamisest," meenutab kirjanik. Võib-olla sellepärast, et ema Hannale ei olnud kombeks vastu vaielda ...

Nagu talus ikka pidid lapsed ka tööd tegema. Näiteks naereid harvendama ja nõgeseid kitkuma. Seltsis läks töögi lustiga. Vabadus ja turvatunne – nii iseloomustab kirjanik oma lapsepõlve.





### Pipi moodi tüdruk

Kümneaastaselt läks tüdruk kooli. Kool asus Vimmerby linnakeses. Astridi esimene õpetaja oli vanamoodsalt range ja tegi vahet parematest peredest laste ja ülejäänute vahel. Kolmandas klassis said lapsed õnneks noore õpetaja, kes neid vahel külla kutsus ja oma katusel istuda lubas. Sellest õpetajast sai Väikevenna ja Bullerby laste koolipreili ning kindlasti õpetas ta ka Tommy ja Annika koolis.

Astrid oli hea õpilane. Eriti häid hindeid sai ta saksa ja inglise keeles ja muidugi emakeeles – rootsi keeles. Koolis loeti tüdruku kirjatöid kõigile ette. Mõni arvas isegi, et temast tuleb kirjanik! Astrid võttis seda juttu aga narrimisena ja lubas, et kirjanikku ei saa temast kindlasti.

Ta oli pigem Pipi kui Annika moodi. Nimelt rääkis Näsi talu lüpsinaine Olga alati: “Kujuta ette, et kellelgi võiks olla temasugune pea, mis on kogu aeg koerustükke täis!”

Astridi kamba tüdrukud tegid igasugu vempe. Näiteks aetasid tänavale paki, millel oli nõor küljes. Kui keegi möödamineja kummardus seda võtma, tõmbasid plikad paki tema käeulatusest välja. Nad kiunuta-

sid akna taga vaigupille. Nad tegid õpetajate kullul nalja. Eks olnud julgustükk seegi, kui Astrid esimesena tüdrukuna seal kandis endale moodsa poisipea lõikas ja sünnipäevale minnes endale koos sõbrannaga meheriided selga pani!

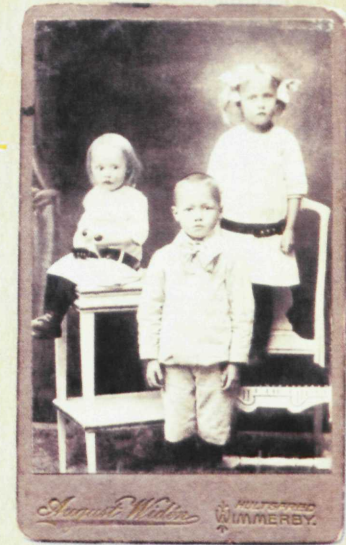
### Lapsepõlve muretud mängud

„Jah, aeg lendab ja ma hakkan vanaks jääma,“ ütles Pipi. „Sügise poole saan kümneseks ja siis on paremad päevad vist juba seljataga.“

Lindgren mäletab samuti seda hirmsat hetke, kui lapsepõlv läbi sai. Ühel hetkel ei saanud ta külla tulnud sõbrannaga enam endisel moel mängida. Olnud totter ja kurb tunne.

Preili Ericsson lõpetas kuueteistaastaselt kooli, töötas paar aastat kohaliku ajalehe toimetuses. Siis sõitis Rootsi pealinna Stockholmi ja õppis sekretäriks, oli ametis mitmete tööandjate juures. Ta tundis üksildust ja nälga. Ta oli kurb ja õnnetu nagu Bo „Mio, mu Miost“. Siis ta abiellus Sture Lindgreniga ja jäi paljudeks aastateks koduperenaiseks. Ta armastas oma lapsi Lasset ja Karinit „nii et ragin taga“, nagu need seda tagantjärele meenutavad. „Andke lastele armastust ja veel kord armastust. Kasvatus tuleb iseendast,“ arvas nende ema. Ja siis ühel hetkel, 37-aastaselt sai temast kirjanik.

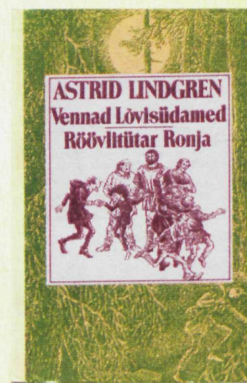
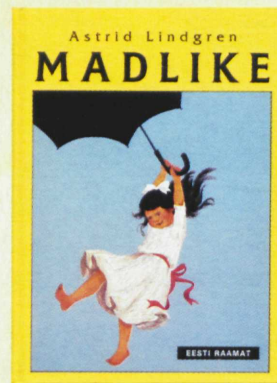
Lindgren rõhutas alati, et ta ei kirjuta raamatuid oma lastest. Ta kirjutas sellest lapsest, kes ta ise kunagi oli. Nende raamatute lugemine teeb lapsepõlve palju lõbusamaks. Niisiis, sõbrad, raamat kätte ja lugema!



ASTRID OMA NOOREMA ÕE STIINA JA VANEMA VENNA GUNNARIGA



# KUI HÄSTI SA TUNNED ASTRID LINDGREN RAAMATUID?



Pane oma teadmised proovile! Õige on vaid üks vastus.

1. Millise Lindgreni tegelase isa oli neegrikuningas?

- a) Majasoku
- b) Pipi
- c) kingsepp Lahke

2. Mis oli „Hulkur Rasmuses“ Paradiisi-Oskari hüüdnimi?

- a) Vanajumala Õiglane Kukulind
- b) Rullnökk
- c) Põmpea

3. Mis olid varaste nimed raamatus „Väikevend ja Karlsson katusele“?

- a) Mõhk ja Tõlpa
- b) Fille ja Rulle
- c) Bosse ja Bettan

4. Millist sõna paluti Pipil kirjutada koolis?

- a) SPUNK
- b) MEREHAIGE
- c) JÄRELKÄRU

5. Mida sisaldas „Bullerby lastes“ Tarkade Laegas?

- a) kulda ja kalliskive
- b) liiva
- c) Lasse, Bosse ja Olle hambaid

6. Mis riidest olid vana Greni mõrvari püksid raamatus „Meisterdetektii Blomkvist elab ohtlikku elu“?

- a) tavalisest teksariidest
- b) rohelisest gabardiinriidest
- c) lillelisest kardinariidest

7. Mis juhtus ööl, kui sündis Röövlitütar Ronja?

- a) Mattise loss prahvatas äikeselöögist pooleks
- b) Kõik röövlid saadi kätte
- c) Kolu-Per eksis lossi keldrisse ära

8. Miks ronisid Madlike ja Liisbet kuuri katusele?

- a) Nad korraldasid väljasõidu
- b) Nad tahtsid katust parandada
- c) Nad tahtsid seal natuke kummitada

9. Kuidas karistati Vahtramäe Emilit vempude pärast?

- a) Pandi tislervärkstoppa kinni
- b) Tõmmati lipuvardasse
- c) Pandi nurka

10. Millisel maal toimub „Vendade Lövisüdamete“ põhitegevus?

- a) Disneylandis
- b) Pokumaal
- c) Nangijaalas

8 - 10 õiget vastust: Tubli! Oled väga hea Astrid Lindgreni loomingu tundja!

5 - 7 õiget vastust: Pole paha, aga kõiki Lindgreni raamatuid sa siiski ei tea.

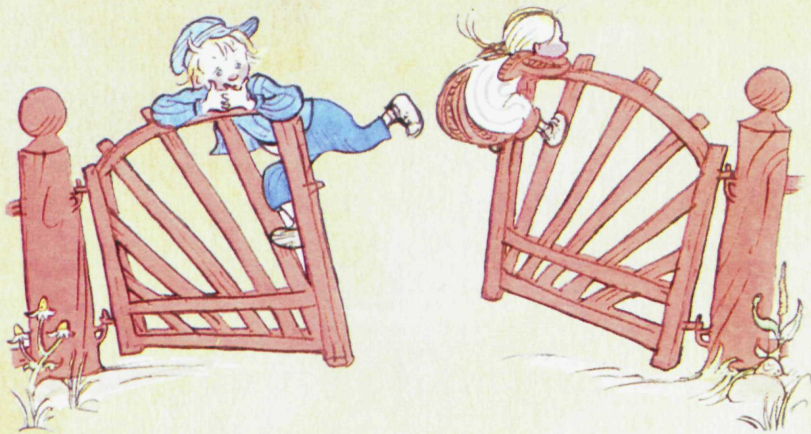
2 - 4 õiget vastust: Oled õigel teel! Kat-su läbi lugeda need raamatud, mille esmatrükkide kaanepilt Tähekeses näed!

1 õige vastus: Ei usu! Oskad kindlasti paremini, kui veidike mõtelda viitsiksid!

Vikroitiini on koostanud Ilona Martson.

MIS VÄRVI  
ON PIPI JUUKSED?  
a) KAPSA ROHELISED  
b) PORGANDI-  
PUNASED





## KUST TULID PIPI, KARLSSON JA VAHTRAMÄE EMIL?

**Kirjanik ei pruugi kõike oma peast välja mõelda. Kõige lahedamaid seiku pakub elu ise.**

Näiteks mitmed Vahtramäe Emili vembud on Astrid Lindgren korjanud oma isa Samuel August Ericssoni lapsepõlvemälestustest ja muudest pajatustest.

Astridi isa polnud poisina muidugi selline vigurivänt nagu Emil. Kuid ta oli hea jutuvestja. Palju aastaid hiljem ei jäänud Lindgreni kisakõrist tütrepoeg enne vait, kui vanaema küsis: “Kas sa tead, mida tegi Vahtramäe Emil?” Nii tulid Emili lood, ja lõppude lõpuks küsis Samuel August hoopis oma kuulsalt tütrelt, et milliseid vempe Emil siis veel on välja mõelnud.

“Bullerby raamatutes on kõige toredam asi see, et isad ja emad on nii head,” kirjutas üks laps Lindgrenile.

Lindgreni raamatutes on just isad sageli lahke loomuga, leebed, mõistvad, vahest väheke naljakadki. Nad armas-



tavad oma kindlakäelisi naisi ning vallatuid jõmpsikaid kogu südamest. Olgu see siis Pipi-raamatu kapten Pikksukk, pagarmeister Lisander („Meisterdetektiiv Blomkvist“), politseinik Persson („Rasmus, Pontus ja Lontu“), kirjanik Melker („Väike Tjorven, Pootsman ja Mooses“), röövlipealik Mattis („Röövli tütar Ronja“) – nendes kõigis on midagi Samuel Augustist. Astrid hindas kõrgelt oma isa. „Ma usun, et pole kunagi armastanud ühtki inimest temast rohkem,“ on ta öelnud ühes oma intervjuus.

Seevastu Pipi Pikksuka nime mõtles välja Lindgreni tütar Karin. Ema jutustas haige voodis igavlevale tütrele pöörase nimega pöörasest tüdrukust. Aga kui Karini väljamõeldis raamatuks sai ja auhinna võitis, ütles Karin: „Ole hea ja ära sega mind nendesse rumalustesse, siis oled vahva.“ Muide, Karin mõtles välja ka lendava isanda Liljonkvasti, kes pöördub hiljem Lindgreni raamatutesse tagasi talumatu, isemeelse, hoopleva ja laisa tüübina Karlssoni nime all.

Et Pipi lugudest raamat sai, selles on süüdi jäätükk värskelt sadanud lume all. Astrid kukkus ja tegi oma jalale viga. Kuna ta pidi seejärel tükk aega voodis lebama, hakkas ta igavusest Pipi lugusid kirja panema. Sellest sündis üks Lindgreni harjumusi – paljude teiste oma raamatute mustandid valmisid mõnusasti voodis lebades. Trükis ilmus aga esimesena hoopis „Britt-Mari puistab südant“. Pipi ehmatas esialgu kirjastaja päris ära – tookord oli ju kombeks kirjutada viksidest ja viisakatest lastest.

Pipi Pikksuka lugu sündis üle kuuekümnepäevase tagasi. Seega võiks Pipi aastate poolest vabalt olla ükskõik millise lapse vanaema. Aga ta ei ole! Ta sõi väänikupille ja on lugevatele lastele hea mängukaaslane nüüd ja igavesti.



*Krista Kumberg*



ASTRIDI LAPSED LASSE JA KARIN



LINDGREN KOOS PIPI OSATÄITJA INGER NILSSONIGA

*Astrid Lindgreni artiklite kirjutamisel on kasutatud raamatut „Astridi pildid“ ning Ilon Wiklandi, Ingrid Vang Nymani ja Björn Bergi illustatsioone.*



## KÜLL ON LUGU!

Elasid kord kaugel seitsme maa ja mere taga seitse punamütsikest, kellel oli väga kuri vanaema. Punamütsikesed olid seitsmikud ja neid kutsuti numbrite järgi. Nende ema tõi nad kord suures korvis kurja vanaema maiustustest tehtud maja ette. Ta jättis kirja:

„Hoolitse nende seitsme eest hästi. Kui sul läheb segi, milline punamütsike on see, keda sa enda juurde kutsuda tahad, siis võid nad ära nummerdada. Kahjuks ma ei tea, mida neile süüa pakkuda. Kas sa tead ka, kui vaene ma olen!”

Vanaemal ei jäänud muud üle, kui nad endale võtta, sest seitset põngerjat metsa jätta pole ka õige. Niisiis tõstis ta korvi tupa. Oi, kui raske see oli! Vanaema ei raatsinud oma maja küljest isegi tükikest lastele anda. Selle asemel söötis ta neid õuntega. Tulipunaste õuntega.

Punamütsikesed elasid seal viis aastat. Siis nad tüdinesid vanaemast ära ja otsustasid majakesest põgeneda. Punamütsike nr 5

Joonistanud Liisa Kivirähh, Miina Adermann, Maria Helena Luiga ja Erle Vainjärv Kullo kunstigaleriist

helistas Pikksukk-Pipile ja palus, et see kutsuks oma isa neile appi. Paari minuti pärast oli Pikksukk oma isaga kohal. Nad sõitsid kapsast vankri sees, mida vedas võlutud prints, kellel oli hetkel lehma kuju. Kõik seitse punamütsikest istusid vankrisse ja sõitsid koos Pikksukaga laia maailma.

Kui vanaema oli märganud, mis juhtus, vihastas ta nii, et läks näost punaseks. Ta jooksis majast välja ja karjus:

„Minge te kõik kuu peale!”

„Hea mõte,” kostis punamütsike nr 3.

Punamütsike nr 7 haaras ohjad ja hüppas õhku.

Lehm hüppas taevasse ja ei läinud kaua aega, kui nad jõudsid kuu peale. Pikksukk arvas, et siin on liiga külm.

Läki siis päikesele! Lehmad hüppasid päikesele, aga päike ei tahtnud, et mingid põngerjad tema kiirte peal komberdavad. Ta lükkas nad uuesti maa peale.

„See ei olegi nii halb,” avastas Pikksuka isa. „Me oleme ju siin teie vanaema maja juures ja teda pole kodus. Laske siis majal hea maitsta!”

Kõik asusid maja kallale. Sõid ja sõid, kuni käis suur pauk! Kõikide kõhud läksid lõhki.

„See ei ole kindlasti mõnus!” karjus Pikksukk.

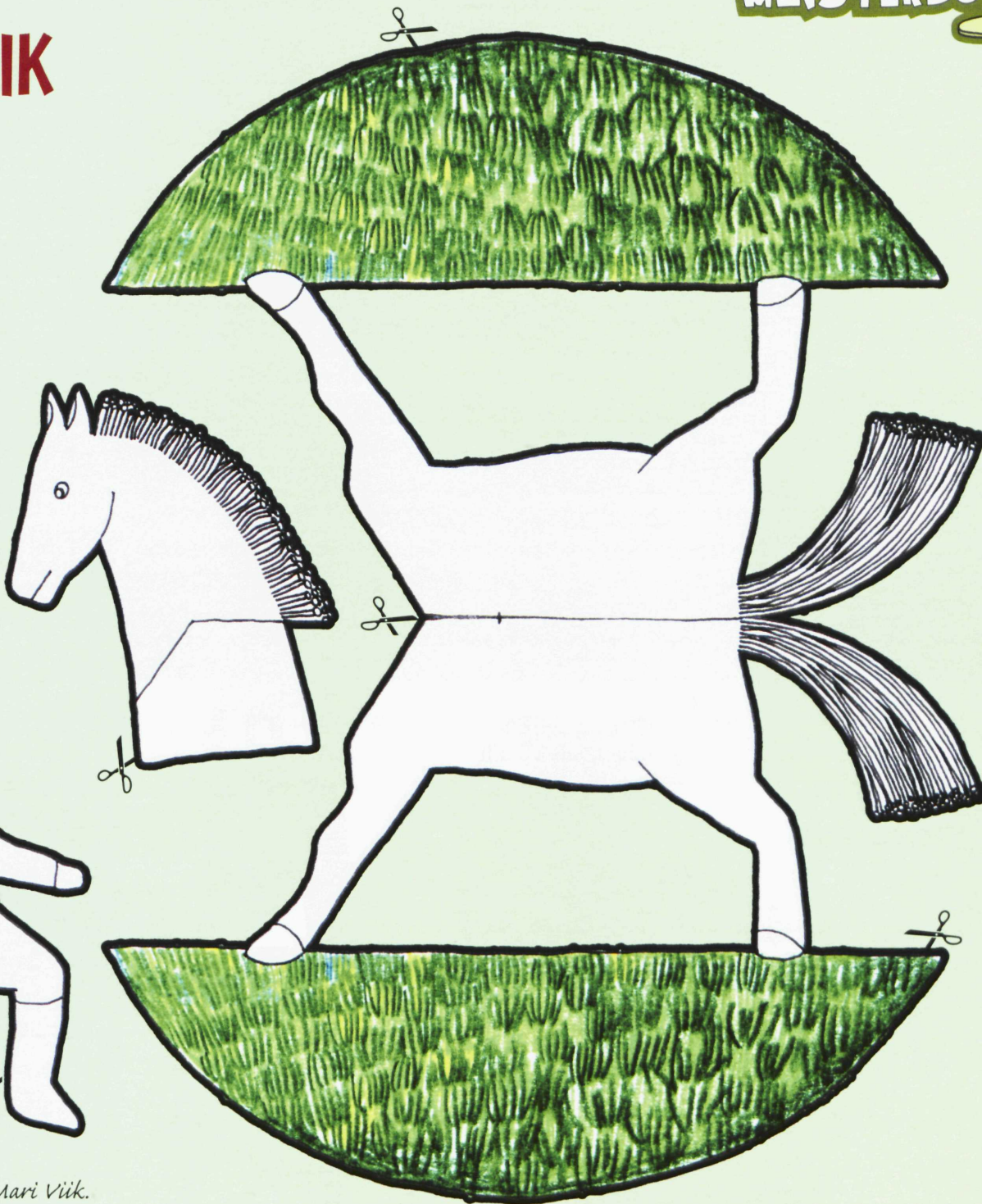
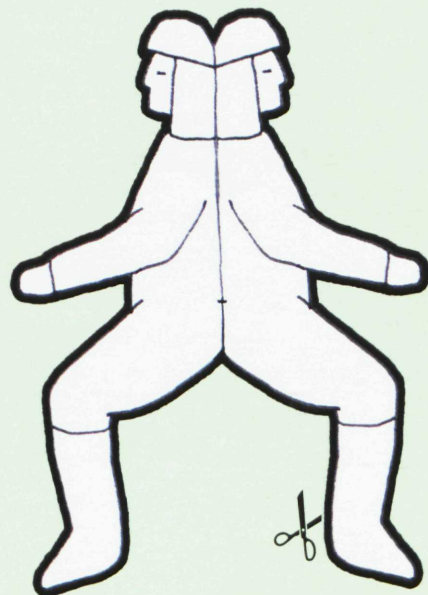
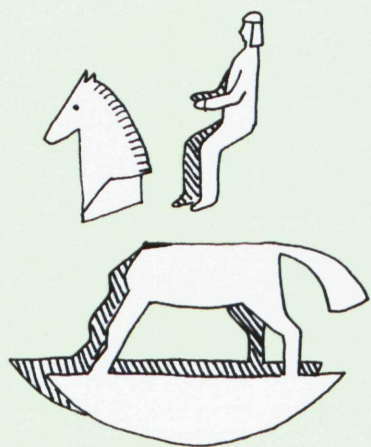
Nad kõik vaatasid üksteisteist ja puhkesid õnnelikult naerma. Naeravad siamaani, kui nad veel avastanud pole, et on aeg juba magama minna.

Kaisa Lepajõe (10 a), Tallinn



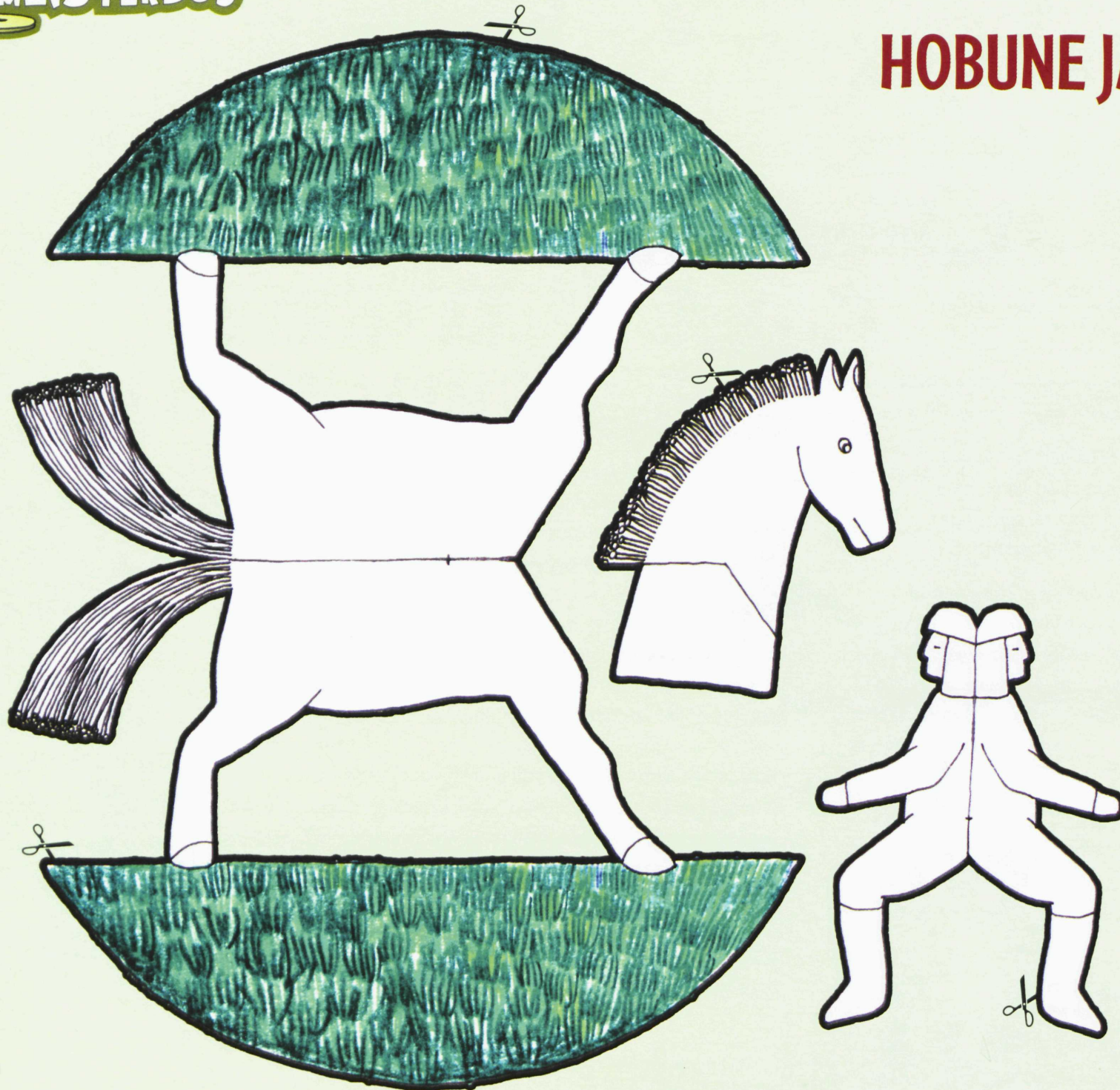
# HOBUNE JA RATSANIK

1. Värvige hobune ja ratsanik nii, nagu sulle meeldib. Loe ja vaata ka järgmisel lehel antud hobusevärve. Hobust võid proovida värvida mõlemalt leheküljele poolelt – saad kasutada seda hobust, mis paremini välja tuleb.
2. Lõika tükid välja. Võid paberi hobuse jalgade vahelt jätta välja lõikamata, kui see tundub keeruline.
3. Voldi ratsaniku ja hobuse kehad kokku, nagu joonisel on näidatud.
4. Liimi hobuse pea hobuse keha vahele. Saba liimi kokku. Painuta jalad kergelt alt laiali, nii et ratsu püsti seisaks. Liimi kokku ratsaniku pea ja keha – käed ja jalad peavad jääma lahti. Siis püsib ratsanik hobusel.
5. Lükka hobune kiikuma!



Meisterdamist õpetas Mari Viik.

# HOBUNE JA RATSANIK



## HOBUSEVÄRVE

-  RAUDJAS
-  KÕRB
-  MUST
-  KIMMEL
-  HIIRJAS
-  TUHKUR
-  KOLLANE



HIIRJAS  
HOBUNE ON  
KÕIGE KENAM!



# TÄHEKE OOTAB UUSI JUBEJUTTE!



**Käes on hilissügis – tontide kuu ja hingedeae. Läänermel möllavad tormid. Hämarus tungib peale. Õhtu jõuab kätte aina varem ja varem....**

Seega, taas on saabunud aeg uute õuduslugude väljamõtlemiseks. Eelmisel aastal läks Tähekesse korraldatud jubejuttude võistlus enam kui edukalt. Toimetusse laekus selline hulk ülimalt hirmsaid ja õovastavaid jutte, et parimate väljavalmimine osutus äärmiselt keeruliseks ülesandeks. Ja eriti suure hirmu ajasid žüriiliikmete naha vahele lugude juures olevad pildid suuremal ja vähemal määral võigastest olenditest. Brrr...

Ühesõnaga – toimetus on jõudnud äratundmisele, et alustatud ettevõtmist tuleb kindlasti jätkata. Sestap kuulutab Täheke välja uue jubejuttude võistluse. Nagu eelmiselgi korral, kestab võistlus täpselt ühe kuu ehk siis 1.–30. novembrini.

Märgitud aja jooksul ootab Täheke võimalikult hirmsaid lugusid tontidest, kummitustest, kodukäijatest, nõidadest, paharettidest ja muudest pimeelukatest meiliaadressil taheke@taheke.ee või laps@delfi.ee. Samuti võib lugusid ja selle juurde käivaid pilte saata ajakirja postiaadressil Täheke, Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn.

## Jubejuttude võistluse tingimused

Osaleda võivad kõik 4–12 aasta vanused lapsed. Hindamine toimub eri vanuserühmades.

Jubejutud peavad olema enda välja mõeldud ja mitte kuskilt kuulnud või loetud loo ümberjutustused.

Lugude juures olevaid joonistusi hinnatakse eraldi.

Võidulood ilmuvad jaanuarikuu Tähekeses ja neid saab lugeda meie koduleheküljelt [www.taheke.delfi.ee](http://www.taheke.delfi.ee). Auhinnaks jagame raamatuid ja DVD-sid tontidest, nõidadest ning mere-röövlitest.

*Salaolendeid meisterdasid Erlis Sprenger, Kristjan ja Tanel Riik Põlva gümnaasiumi 3b klassist.*



**TÄHEKE**





Mees läheb Jukuga juuksurisse. La-  
seb endal habet ajada ja juuksed lõi-  
gata, siis paneb Juku toolile ja ütleb  
juuksurile:

„Seni kui teie poisil juukseid lõikate,  
käiksin ma poes ära. Vaja üht-teist  
osta ...” Jukul lõigatakse juuksed  
ära, kuid meest ei tule ega tule. Lõ-  
puks hakkab juuksur Jukult pärima,  
et ei tea, kuhu su isa nii kauaks jääb?

„Ega ta polegi mu isa,” vastab Juku. „See onu tuli mulle tänaval  
juurde ja lihtsalt küsis, et poiss, kas sa tahad tasuta juukseid  
lõigata?”



Väike Kati kõnnib mööda tänavat koos emaga. Vööras koer  
hakkab Kati peale haukuma.

Kati: „Tobu! Need vorstid minu kõhus olid mulle, mitte sulle!”

Väike Juku uurib tükk aega oma isa nägu ja  
küsis siis: „Issi, ütle, miks sa habet kasvata-  
ma hakkasid?”

„Noh, mingi hobi peab ju inimesel olema!”

Õpetaja: „Juku, miks sa töövihikusse oma isa  
foto oled kleepinud?”

Juku: „Aga te ise ütlesite, et tahaksite näha  
seda kõlupead, kes mu kodutööd valmis  
teeb!”

Juku küsib isalt: „Isa, kes on hulgas?”

„See on sama mis turist,” seletab isa, „ainult tal  
ei ole raha.”

Õpetaja vaatab Juku käsi: „Kuule, Juku, sa pole  
vist täna käsi pesnud – need on nii räpased!”  
„Oi, õpetaja, kui te veel minu jalgu näeksite!”

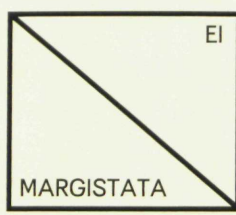


## Telli Täheke koju käima!

6 kuud – 114 krooni  
12 kuud – 199 krooni  
otsekorraldus – 13 krooni kuus

Kui täidad selle kaardi ja paned postkasti, saadame  
sulle tellimisarve märgitud aadressil!

Nimi .....  
Aadress .....  
Telefon, e-post .....



Litsents nr 613

MAKSTUD VASTUS  
EESTI



AS Express Post  
Maakri 23 a  
10145 Tallinn



Isa tuleb koju ja küsib Jukult, kus pere uus  
kass on.

“Saatsin lennukiga Ameerikasse.”

“Aga miks!?”

“Ta ei austanud minu uut hiirt.”

Kakuke tuleb saunast ja vaatab ehmunult  
peeglisse: „Oi pagan, jälle unustasin pea pe-  
semata!”

Juku uurib: „Ema, miks sa nii ümmargune oled?  
Ega sa kakukest pole sünnud?”

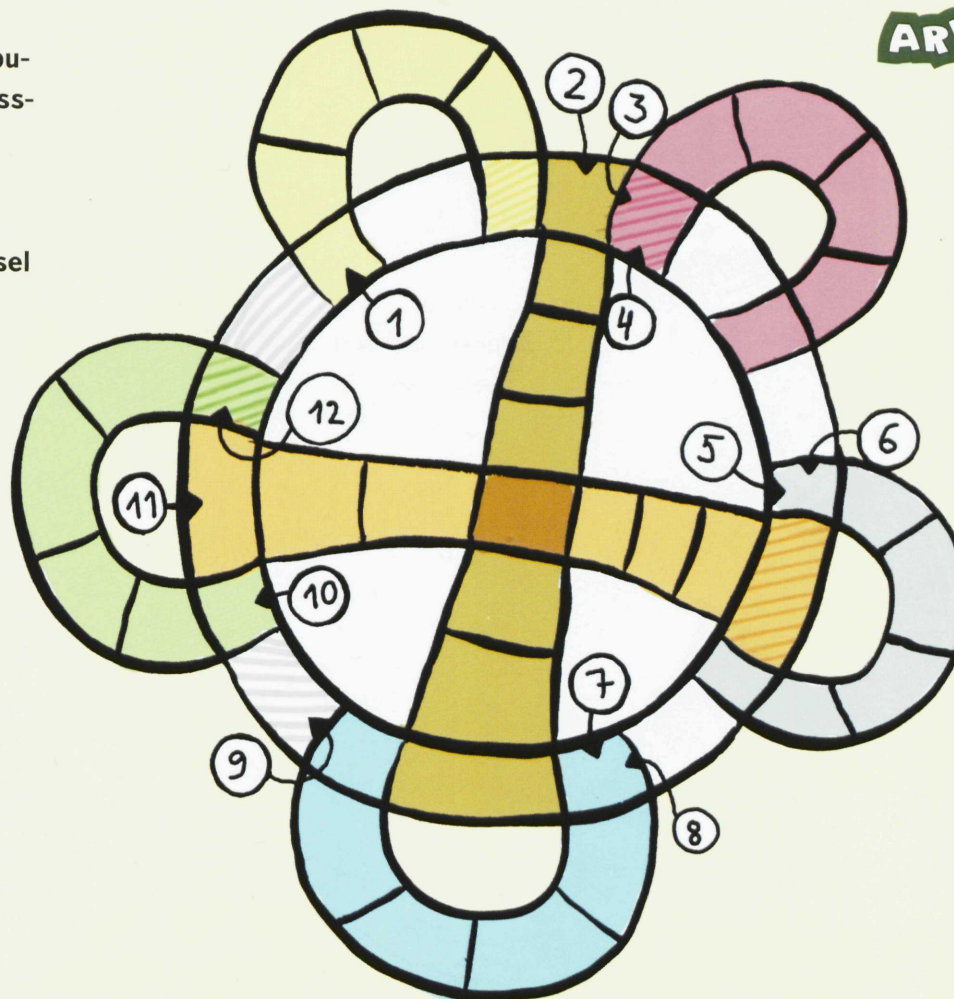
Joonistanud Elina Sildre

Mitu klotsi kulus Mardil lossi ehitamiseks?



Ristsõna vastuseks on triibulistes ruutudes üks ilus poisslapse nimi.

1. villa tootja
2. töökas putukas
3. käepikendus TV vaatamisel
4. sarapuu vili
5. reketiga spordiala
6. tark mees...
7. üleannetu
8. vihma...
9. raud... (sõjariietus)
10. kaardi või kirja pakend
11. ...Vinski
12. kummiku sugulane



Mitu erinevust leiad?



Millised kaks kõrvitsat on ühesugused?

Joonistanud Elina Sildre

**Tähekesse toimetuse ootab vastuseid 20. novembriks meiliaadressil ristsona@taheke.ee või postkaardil aadressiga Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Lahendajate vahel loositakse välja Lotte pusle.**

OKTOOBRIKUU „ARVA ÄRA!“ VÕITJA ON MARI-ELLEN AAMAN, HANSU JA GRETE AUHINNA VÕITSID ALEKS ROLAND JA MARIE HELEEN KAPPET. VÕITJATEGA VÕETAKSE ÜHENDUST!



# RACERS

# UUS!

Teeme võidu ja hüppame koos autoga!  
Kes hüppab kõigeleaugemale?



Millisel autol õnnestub esimesena hüpata üle kütuseauto?

Õige vastus tähistab ristiga

Roheline  
Racers

Sinikollasega  
Racers

Punane  
Racers

Nimi: \_\_\_\_\_  
Address: \_\_\_\_\_



HIND 15 KROONI

Vastus saada lahtisel postkaardil hiljemalt 20. novembriks aadressil Täheke, Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn